

(учебных программ, учебных планов) с целью повышения качества содержания профессионального образования и обучения и приведения его в соответствие с требованиями работодателей. Одной из главных звеньев реформы образования в Украине является модернизация процесса подготовки педагогических кадров. Поэтому целью нашей работы определено – исследовать мотивации к обучению студентов по европейским стандартам.

Ключевые слова: модернизация образования, педагогическое образование, профессиональная подготовка, рынок труда, образовательный фактор.

ZAPADYNSKA I. G. Motivation for education in modernization of the education system in Ukraine by european standards.

The article deals with the problems of motivation to study in the conditions of modernization of the education system in Ukraine. At the current stage of development of the European Higher Education Area, the challenge is to introduce standards, recommendations and key tools that will promote compatibility, comparability, recognition of periods and terms of training of specialists. In the field of pedagogical education it is – preparation of scientific and scientific and pedagogical staff, improvement of their competences in accordance with modern requirements in order to ensure sustainable development of the system of higher education and the state; development and implementation of professional standards as a basis for the modernization of state educational standards (curricula, curricula) in order to improve the quality of vocational education and training content and bring it into line with the requirements of employers. One of the main parts of the reform of education in Ukraine is the modernization of the process of training pedagogical staff. Therefore, the purpose of our work is determined – to study the motivation to study students according to European standards.

Keywords: education modernization, pedagogical education, vocational training, labor market, educational factor.

УДК 378.141.5

Карпетян А. О.

**АНАЛІЗ SWOT ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗВИТКУ
“SOFT SKILLS” СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

У статті на основі аналізу наукової літератури визначено поняття “soft skills” студентів немовних спеціальностей як сукупність професійно та соціально значущих умінь, котрі студенти опановують під час професійно-орієнтованого навчання у ВНЗ, зокрема на заняттях з іноземної мови. До “soft skills”, котрі співвідносяться з іншомовними мовленнєвими вміннями, належать уміння здійснювати міжособистісне та мережеве спілкування, співпрацювати та сприяти груповій динаміці, критично мислити та вирішувати проблеми. Інструментом оцінювання та розвитку “soft skills” визначено аналіз SWOT, котрий має як діагностичний, так і формувальний потенціал. Розкрито особливості застосування аналізу SWOT у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. Сформованість цих умінь у студентів визначає їх сильні сторони (Strengths), їх відсутність або ситуативне виявлення – слабкі сторони (Weaknesses). Можливостями (Opportunities) розвитку “soft skills” визнано вибір комунікативно-спрямованого навчально-методичного забезпечення та організацію іншомовної мовленнєвої діяльності студентів на заняттях. Загрози (Threats)

відбивають недоліки у підходах та методичному забезпеченні викладання іноземної мови професійного спрямування.

Ключові слова: *soft skills, аналіз SWOT, оцінювання, розвиток, студенти немовних спеціальностей, іноземна мова професійного спрямування.*

У Законі України “Про вищу освіту” зазначається, що результатами навчання у ВНЗ є “знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів” [6]. У Рекомендаціях парламентських слухань на тему: “Про стан та проблеми фінансування освіти і науки в Україні” № 2133-VIII від 12 липня 2017 року акцентовано на необхідності підготовки конкурентоспроможних фахівців з вищою освітою для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості відповідно до потреб суспільства [11]. Тому актуальним є питання, які саме вміння мають опанувати майбутні фахівці протягом навчання у ВНЗ для підвищення рівня їх конкурентоспроможності на ринку праці та ефективного функціонування в професійному середовищі.

Європейським Центром розвитку професійної освіти (European Centre for the Development of Vocational Training) визначено ключові вміння фахівця, які необхідно сформувати для того, щоб відповідати вимогам професії, а саме: 1) технічні (специфічні для певної професійної сфери; 2) “soft skills” – вміння працювати в команді, ефективно спілкуватися з колегами, бути гнучким до нових ситуацій, швидко опановувати нові знання, вміння й навички [15].

Останнім часом значний інтерес дослідників привертають саме “soft skills”, котрі зазвичай виокремлюється як допоміжні до основних, професійних умінь (“hard skills”), проте мають важливе значення для продуктивності професійної діяльності та самоствердження особистості в суспільстві.

Доцільно зауважити, що в науковій літературі немає єдиної позиції щодо визначення сутності “soft skills” та їх класифікації. Оскільки цей термін має англійське походження, звернемося до зарубіжних джерел для його визначення. У Кембриджському словнику (Cambridge Dictionary) [13] вказано, що “soft skills” – це здатність людей спілкуватися один з одним та добре працювати разом. У словнику “Collins English Dictionary” [14] надано наступне визначення: “soft skills” – міжособистісні вміння такі, як здатність ефективно спілкуватися з іншими людьми та працювати в команді. У словнику з управління персоналом (Dictionary of Human Resource Management) [12] “soft skills” – це компетенції працівника, пов’язані із такими видами діяльності, як робота з клієнтами, комунікації, вирішення проблем, командна робота.

Національною Асоціацією з вивчення “soft skills” (National Soft Skills Association) [18] це поняття інтерпретується як характеристики людини, вміння слухати, комунікативні та лідерські вміння, необхідні для професійного та особистісного зростання.

У працях зарубіжних дослідників, зокрема К. Й. Перез Мейа, Е. Р. Пурцелл, Ж. В. Реєс Бернардо [16] та ін. "soft skills", з одного боку, є загальними (неакадемічними) вміннями, а з іншого – найважливішими вміннями на сучасному світовому ринку праці, особливо в умовах стрімкого розвитку технологій. Дослідники пропонують наступні види "soft skills": комунікативні вміння, критичне мислення та вміння вирішувати проблеми, вміння працювати в команді, вміння навчатися протягом життя та управляти інформацією, підприємницькі вміння, етика та професіоналізм, лідерські вміння.

Аналогічні погляди висловлює інша група зарубіжних учених, а саме: Б. А. Ріттер, Е. Е. Смалл, Дж. У. Мортімер [17], виокремлюючи серед "soft skills" вміння працювати в команді, комунікативні та лідерські вміння, вміння вирішувати проблеми. Цінною є думка дослідників, що сформованість цих умінь у фахівця дає конкурентну перевагу організації, в якій він працює.

Доцільно відзначити, що у вітчизняних наукових працях також немає однозначного тлумачення поняття "soft skills". Їх визначають як навички, вміння, характеристики, які відповідають за прийняття рішення та комунікації та дають змогу бути успішними незалежно від компанії, специфіки її діяльності та напряму бізнесу [10, с. 381-382]. Часто у визначенні "soft skills" українські вчені пропонують термін "м'які навички", дослівно перекладаючи його з англійської мови. Значущою для нашого дослідження є думка К. Коваль щодо необхідності запроваджувати нові навчальні програми підготовки майбутніх фахівців з метою охоплення всього спектру розвитку "м'яких" навичок у студентів під час навчання, зокрема таких, як гнучкість/здатність адаптуватись; креативність; уміння спілкуватися та встановлювати ефективні міжособистісні стосунки, працювати в команді; вирішувати проблемні ситуації [3, с. 166].

Незважаючи на достатню теоретичну розробленість проблеми визначення та класифікації "soft skills", відкритими залишаються питання оцінювання рівня їхньої сформованості, зокрема відбір відповідного діагностувального інструментарію, а також вибору методів формування "soft skills" майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки у ВНЗ. На наш погляд, недостатньо дослідженими є можливості застосування аналізу SWOT, котрий має як діагностичний, так і формувальний потенціал.

Метою статті є розкриття особливостей застосування аналізу SWOT як інструменту оцінювання та розвитку "soft skills" студентів немовних спеціальностей ВНЗ у процесі навчання іноземної мови.

Як відомо, аналіз SWOT традиційно застосовується в бізнес-контексті як інструмент стратегічного управління, проте протягом останніх років цей метод перебуває в центрі уваги педагогів-дослідників. В основному його застосовують для оцінювання ефективності навчального закладу (С. Кошевенко, Т. Махиня та ін.) [5; 9], але для нашого дослідження особливий інтерес становлять наукові праці, в яких SWOT розглядається як метод діагностики професійно значущих умінь (Л. Гринкруг, В. Ковальчук, Н. Мараховська та ін.) [2; 4; 7]. Аналіз SWOT передбачає виявлення

сильних (Strengths) та слабких (Weaknesses) сторін особистості, тобто внутрішніх факторів, а також можливостей (Opportunities) та загроз (Threats) для розвитку, котрі є зовнішніми факторами.

Узагальнюючи погляди вчених щодо сутності аналізу SWOT, важливо розглянути особливості його застосування в оцінюванні та розвитку “soft skills”. У психолого-педагогічній літературі сильними сторонами фахівця зазвичай виступають певні сформовані якості (знання, вміння та навички), котрі уможливають досягнення цілей. Слабкі сторони, навпаки, відбивають недостатній розвиток тих чи інших якостей.

Розглянемо, як відбувається оцінювання “soft skills” за допомогою аналізу SWOT у процесі навчання іноземної мови студентів. Відомо, що володіння іноземною (англійською) мовою визнано базовим життєвим умінням XXI століття, тому доречним є формування “soft skills” разом із іншомовною комунікативною компетенцією.

У визначенні, які саме “soft skills” студентів потребують оцінювання та розвитку на заняттях з англійської мови професійного спрямування, послуговуємося рекомендаціями К. Такер [19], яка виокремила ті групи умінь, котрі співвідносяться із мовленнєвими вміннями. Окрім того, дослідниця розробила показники та рівні сформованості “soft skills”.

Так, першу групу умінь визначено як “вміння міжособистісного та мережевого спілкування”. В їх основі лежить здатність ініціювати та брати активну участь в дискусіях (у парах, групах або під керівництвом викладача) з різними партнерами по спілкуванню; підготовленість до дискусії (попереднє вивчення навчального матеріалу, здійснення власних досліджень, опора на навчальний текст або інші джерела для підкріплення висловлювання з теми, вироблення власного ставлення до проблеми); здатність уважно слухати та реагувати на різні точки зору, підсумовувати аргументи “за” та “проти”; здатність підтримувати зоровий контакт, використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування; дотримуватися правил мережевого етикету.

Показниками другої групи “soft skills”, котрі відбивають вміння співпрацювати та сприяти груповій динаміці, є наступні: здатність слухати, обмінюватись (ідеями, думками тощо), підтримувати членів групи; готовність та зацікавленість у командній роботі; здатність забезпечити конструктивний зворотний зв'язок, ставитися з повагою до членів групи; підтримувати груповий баланс згідно розподілу ролей, не намагаючись домінувати над іншими; продуктивно використовувати ресурси для ефективності групової роботи.

Третя група “soft skills”, що передбачає розвиненість критичного мислення та умінь вирішувати проблеми, має такі показники: всеохоплююче розуміння проблеми; здатність оцінювати інформацію та робити змістовні, обґрунтовані висновки; здатність знаходити способи вирішення проблеми; здатність застосовувати онлайн-інструменти для знаходження потрібної інформації.

К. Такер [19] виокремлює чотири рівні сформованості зазначених вище

груп умінь, котрі відповідають початковому, середньому, достатньому та високому рівням. Пропонуємо оцінювати “soft skills” студентів за чотирибальною шкалою (1-4): “4” ставити тоді, коли вміння є характерним, яскраво вираженим, виявляється постійно (високий рівень); “3” – виявляється в більшості ситуацій (достатній рівень); “2” виявляється ситуативно (середній рівень); “1” – майже не виявляється (низький рівень).

Відповідно, сформованість цих умінь визначає сильні сторони (Strengths) студента, а їх відсутність чи недостатня сформованість – слабкі сторони (Weaknesses).

При оцінюванні зовнішніх факторів необхідно з'ясувати можливості (Opportunities), котрі сприятимуть формуванню “soft skills” та виявити загрози (Threats), котрі перешкоджають цьому процесу. Вважаємо, що встановлення можливостей та загроз передусім передбачає аналіз методичного забезпечення викладання дисципліни “Іноземна мова професійного спрямування”. Відповідно до результатів дослідження Британської Ради, спрямованого на вивчення стану викладання даної дисципліни в українських ВНЗ, було виявлено фактори, котрі можемо розглядати не тільки як загрози для розвитку мовленнєвих умінь, а й “soft skills” студентів немовних спеціальностей. Ці фактори переважно стосуються підходів до викладання, методів та прийомів, котрі використовуються на заняттях, засобів навчання (підручників та навчальних матеріалів), а саме:

Неправильний підхід до викладання, а саме опора на давно застарілу теорію англійської мови професійного спрямування як “реєстру”, тобто виокремлення унікальної термінології для кожної спеціальності. Цей підхід передбачає вивчення списків технічних термінів й великих обсягів граматики з метою формування вузькоспеціалізованих умінь, а не набуття комунікативних умінь, необхідних для роботи в конкретній ситуації” [1, с. 59].

На заняттях надається перевага рецептивним, а не продуктивним видам мовленнєвої діяльності, зокрема читанню. У звіті Британської Ради зазначається, що “багато викладачів використовують тексти на професійні теми на заняттях, але тільки для перевірки їхнього розуміння, граматики та перекладу, не приділяючи уваги розвитку усної та письмової мови й відповідного словникового запасу” [1, с. 56].

У розробленні навчального забезпечення недостатньо враховується комунікативна спрямованість іншомовного матеріалу. Зокрема зазначається, що більшість вітчизняних підручників з англійської мови професійного спрямування або навчальні посібники, розроблені викладачами англійської мови, часто мають такі недоліки:

- орієнтація на структурний/граматичний підхід;
- вивчення мови здійснюється за допомогою детального аналізу текстів;
- недостатня кількість комунікативних вправ;

– містять декілька або не містять взагалі супровідних матеріалів (рекомендацій для викладача, матеріалів для оцінювання, аудіо матеріалів);

– не базуються на потребах студентів;

– не сумісні з навчальними планами [1, с. 65-66].

На думку експертів Британської Ради в Україні, особливе занепокоєння викликає відсутність сучасних міжнародних підручників із англійської мови професійного спрямування або їх обмежена кількість чи висока вартість. Це призводить до того, що деякі викладачі на заняттях користуються підручниками з англійської мови загального спрямування, інші компілюють тексти та вправи [1, с. 65].

Як зазначалося вище, такі недоліки у викладанні англійської мови професійного спрямування також перешкоджають формуванню “soft skills” студентів немовних спеціальностей. У зв’язку із цим є необхідним є визначити можливості для подолання загроз. У представленій нижче таблиці 1 наведено методичні прийоми за кожним видом мовленнєвої діяльності, котрі доречно використовувати на заняттях для розвитку “soft skills” студентів.

Таблиця 1

*Організація інішомовної мовленнєвої діяльності (МД)
з метою комплексного формування “soft skills” студентів*

<i>Види МД</i>			
<i>Аудіювання</i>	<i>Говоріння</i>	<i>Читання</i>	<i>Письмо</i>
<p>Прослуховування та аналіз текстів, що актуалізують певну проблему, спрямовують студентів на вирішення певного комунікативного завдання; дотримання наступних етапів:</p> <p>1. Дотекстовий:</p> <p>а) антиципація;</p> <p>б) предикція;</p> <p>в) комунікативне завдання.</p> <p>2. Текстовий:</p> <p>а) представлення аудіотексту;</p> <p>б) перевірка розуміння.</p> <p>3. Післятекстовий:</p> <p>а) комунікативні вправи;</p>	<p>Надання переваги діалогічним та полілогічним видам взаємодії з метою моделювання реальних ситуацій професійної сфери, навчання діалогу у наступних режимах: робота в мікрогрупах; командна робота; робота в парах; фронтальна робота.</p> <p>Конструювання функціональних діалогічних висловлювань (розпитування; домовленість; обмін враженнями, думками; обговорення, дискусія).</p>	<p><i>Ознайомлювальне</i> читання з метою одержання основної інформації за професійною тематикою та представлення в загальних рисах її змісту. <i>Вибіркове</i> читання з метою орієнтування в логіко-смысловій структурі тексту, знаходження та вибір конкретної інформації, об’єднання в логічне ціле здобутої інформації з декількох джерел за певною проблемою. <i>Вивчаюче</i> читання з метою повного і точного розуміння</p>	<p>Написання різних видів есе:</p> <p>- описового (опис основних характеристик об’єкта, процесу, явища тощо);</p> <p>- аналітичного (аналіз та критичне оцінювання певного питання);</p> <p>- аргументативного (представити аргументи “за” та “проти” певної позиції);</p> <p>- переконуючого (довести думку, переконати у своїй правоті).</p> <p>Написання основних видів ділових листів (запит, заявка, пропозиція,</p>

Види МД			
Аудіювання	Говоріння	Читання	Письмо
б) творчі завдання.	Формулювання монологічних повідомлень (пропозиції щодо вирішення проблем).	інформації тексту і критичного осмислення цієї інформації.	претензія тощо), службових записок.

*узагальнено автором

Продовжуючи думку про необхідність вдосконалення навчально-методичного забезпечення викладання дисципліни “Іноземна мова професійного спрямування” для розвитку “soft skills” студентів немовних спеціальностей, варто зазначити, що часто викладачі створюють власні навчальні матеріали для задоволення потреб студентів. Проте, як зауважують експерти Британської Ради, саморобні матеріали можуть поступатися якістю комерційним підручникам, які створили команди висококваліфікованих спеціалістів [1, с. 65].

У зв'язку із сказаним вище, вважаємо за доцільне послуговуватися рекомендаціями Н. Мараховської [8] щодо конструювання робочих аркушів (worksheets), які є видом дидактичного матеріалу з англійської мови й використовуються на заняттях як допоміжні до основного підручника. Дослідницею представлено серію робочих аркушів для студентів немовних спеціальностей, зокрема гуманітарного та соціально-економічного профілю.

На наш погляд, застосування даної методичної концепції уможливить і формування “soft skills” студентів, оскільки, по-перше, забезпечено організацію диференційованої роботи, розв'язання інтелектуально-комунікативних завдань для формування іншомовної комунікативної компетенції. По-друге, передбачено вивчення суспільно значущих питань, опанування відповідних термінологічних систем для розширення загального кругозору студентів, формування почуття самосвідомості, активної громадянської позиції, розвитку здатності до самовдосконалення, умінь міжособистісного спілкування, особистих якостей, необхідних для повноцінного функціонування як у навчальному, так і в соціальному середовищі [8, с. 361].

Цінним для розвитку “soft skills” студентів є використання таких робочих аркушів, як *Critical Reading*, *Picture-Based Discussion* та *Boardgame* [8, с. 362-365]. Оскільки основою аркушу *Critical Reading* (критичне читання) є короткі тексти проблемного характеру за темою розділу, які об'єднані спільною ідеєю та водночас містять протилежні точки зору, роботу із ним доцільно проводити з метою розвитку таких “soft skills”, як критичне мислення та вмінь вирішувати проблеми. Також цьому сприятиме виконання вправ до зазначених текстів (знаходження певної інформації в тексті, виявлення його логічного стрижня, згортання й розгортання інформації до тексту, виявлення причинно-наслідкових зв'язків, узагальнення).

Окрім того, виконання післятекстових вправ передбачає колективне обговорення та формулювання індивідуального висловлювання, й тому сприяє розвитку таких “soft skills”, як вміння міжособистісного спілкування. Останні формуються також при роботі із аркушем *Picture-Based Discussion* (дискусія з опорою на малюнки), котрим передбачено порівняння двох протилежних явищ, зображених на малюнках.

Не можна обійти увагою аркуш *Boardgame* (настільна гра), застосування якого, на нашу думку, забезпечить розвиток усіх груп “soft skills”. Граючи в цю гру в різних режимах (парах, мікрогрупах або колективно), студенти аналізують афоризми видатних людей. Поділяємо точку зору Н. Мараховської, що така гра допомагає студентам зрозуміти певні ідеї, порівняти їх з життєвими прикладами й зробити власні висновки [8, с. 365].

Таким чином, на основі аналізу вітчизняних та зарубіжних наукових праць визначаємо поняття “soft skills” як сукупність професійно та соціально значущих умінь, котрі студенти опановують під час професійно-орієнтованого навчання у ВНЗ, зокрема на заняттях з іноземної мови.

Висновки. Доведено, що застосування аналізу SWOT у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей уможливорює оцінювання та розвиток їх “soft skills”, а саме: умінь міжособистісного спілкування, вмінь співпрацювати та сприяти груповій динаміці, критичного мислення та вмінь вирішувати проблеми. Відповідно до складових SWOT, сильними сторонами (Strengths) визначено сформованість цих умінь у студентів, а слабкими (Weaknesses) – їх відсутність або ситуативне виявлення.

Можливостями (Opportunities) розвитку “soft skills” є вибір відповідного навчально-методичного забезпечення (підручників, дидактичних матеріалів), організацію іншомовної мовленнєвої діяльності студентів тощо. У той час, як загрозами (Threats) розвитку цих умінь є відсутність комунікативної спрямованості у підходах до викладання іноземної мови професійного спрямування, невідповідність методів, прийомів та засобів навчання особистим потребам студентів та вимогам професійної підготовки.

Перспективними напрямками подальших досліджень є розширення педагогічного інструментарію для оцінювання та розвитку “soft skills” студентів немовних спеціальностей ВНЗ у процесі навчання іноземної мови, вивчення особливостей застосування інших діагностичних методик.

Використана література:

1. *Болайто Р.* Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови : Проект “Англійська мова для університетів” / Р. Болайто, Р. Вест. – Київ : Вид-во “Сталь”, 2017. – 134 с.
2. *Гринкруг Л. С.* SWOT-анализ процессов профессионально-личностного совершенствования преподавателей вузов. Человеческий потенциал ВУЗа: Потребности и возможности развития. 2012. – URL: [http:// www.rae.ru/monographs/177](http://www.rae.ru/monographs/177).
3. *Коваль К. О.* Розвиток “soft skills” у студентів – один з чинників для їх працевлаштування. / К. О. Коваль. – Вісн. Вінницьк. політехнічного ін-ту. – 2015. – № 2. – С. 162-167.

4. Ковальчук В. І. Використання SWOT-аналізу для визначення труднощів професійної діяльності майстрів виробничого навчання ПТНЗ в аспекті розвитку педагогічної майстерності. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2015. III(20), Issue: 40. URL: http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/kovalchuk_v.i_using_swot-analysis_to_determine_the_difficulties_of_professional_activity_of_masters_of_industrial_training_at_vocational_schools_in_terms_of_development_of_pedagogical_skills.pdf
5. Кошевенко С. В. SWOT-анализ как инструмент стратегического управления школой. *Современные научные исследования и инновации*. – 2014. – № 11. – URL: <http://web.snauka.ru/issues/2014/11/41244>.
6. Закон України “Про вищу освіту” № 1556-VII від 01.07.2014 (Ред. станом на 28.09.2017). – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Мараховська Н. В. Використання аналізу swot у фаховій підготовці майбутніх психологів. / Н. В. Мараховська // Актуальні питання сучасної педагогіки : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 11-12 груд. 2015 р.). – Херсон : Гельветика, 2015. – С. 127-129.
8. Мараховська Н. В. Зміст та структура збірника дидактичних матеріалів з англійської мови для студентів гуманітарної та соціально-економічної підготовки. / Н. В. Мараховська // Гуманітар. вісн. ДВНЗ “Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди. 2014. Дод. 1 до Вип. 31, Том IX (51). – С. 359-367.
9. Махня Т. А. Визначення сильних і слабких сторін діяльності навчального закладу у процесі дослідження його внутрішнього середовища. *Народна освіта*. – 2015. № 3 (27). – URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=3641
10. Махначова Н. М. “Soft skills” керівника підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки /Махначова Н. М., Мідляр А. К. . 2017. № 17. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/80.pdf>
11. Рекомендації парламентських слухань на тему: “Про стан та проблеми фінансування освіти і науки в Україні”. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2133-19> від 12 липня 2017 року № 2133-VIII.
12. A Dictionary of Human Resource Management. Retrieved from <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780191827822.001.0001/acref-9780191827822>
13. Cambridge Dictionary. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/ru/>
14. Collins English Dictionary. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/>
15. Europe needs better jobs for better-matched skills – Cedefop survey. (2015). Retrieved from <http://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/press-and-media/press-releases/europe-needs-better-jobs-better-matched-skills-edefop>
16. Perez Mejia, K. J., Purcell, E. R., Reyes Bernardo, J. V. & Herrera Aranda, J. C. (2011). The Importance of Soft Skills Development in Education. Retrieved from <https://blogs.funiber.org/formacion-profesorado/2011/05/27/the-importance-of-soft-skills-development-in-education>
17. Ritter B. A. (2017). Designing Management Curriculum for Workplace Readiness: Developing Students’ Soft Skills. / Ritter B. A., Small E. E., Mortimer J. W., Doll J. L. *Journal of Management Education*. Retrieved from <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1052562917703679?journalCode=jmed>
18. Soft Skills: Not A Commodity, A Necessity. (2017). National Soft Skills Association. Retrieved from <http://www.nationalsoftskills.org/?s=soft+skills>
19. Tucker C. (2017). Teaching & Assessing Soft Skills. Retrieved from <http://catlintucker.com/2017/09/teaching-assessing-soft-skills/>

References:

1. Bolaito R. *Internatsionalizatsiia ukrainskykh universytetiv u rozrizi anhliiskoi movy : Proekt “Anhliiska mova dlia universytetiv” / R. Bolaito, R. Vest. – Kyiv : Vyd-vo “Stal”, 2017. – 134 s.*
2. Grinkrug L. S. SWOT-analiz protsessov professionalno-lichnostnogo sovershenstvovaniya prepodavateley vuzov. *Chelovecheskiy potentsial VUZa: Potrebnosti i vozmozhnosti razvitiya*. 2012. – URL: <http://www.rae.ru/monographs/177>.
3. Koval K. O. Rozvytok “soft skills” u studentiv – odyz z chynnykiv dlia yikh pratsevlashtuvannia. / K. O. Koval. – *Visn. Vinnytsk. politekhnichnoho in-tu*. – 2015. – № 2. – S. 162-167.
4. Kovalchuk V. I. Vykorystannia SWOT-analizu dlia vyznachennia trudnoshchiv profesiinoi diialnosti maistriv vyrobnychoho navchannia PTNZ v aspekti rozvytku pedahohichnoi maisternosti. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2015. III(20), Issue: 40. URL:

- http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/kovalchuk_v.i_using_swot-analysis_to_determine_the_difficulties_of_professional_activity_of_masters_of_industrial_training_at_vocational_schools_in_terms_of_development_of_pedagogical_skills.pdf
5. Koshevenko S. V. SWOT-analiz kak instrument strategicheskogo upravleniya shkoloy. *Sovremennyye nauchnyye issledovaniya i innovatsii*. – 2014. – № 11. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2014/11/41244>.
  6. Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” № 1556-VII vid 01.07.2014 (Red. stanom na 28.09.2017). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
  7. Marakhovska N. V. Vykorystannia analizu swot u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh psykholohiv. / N. V. Marakhovska // Aktualni pytannia suchasnoi pedahohiky : materialy III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Uzhhorod, 11-12 hrud. 2015 r.). – Kherson : Helvetyka, 2015. – S. 127-129.
  8. Marakhovska N. V. Zmist ta struktura zbirnyka dydaktychnykh materialiv z anhliiskoi movy dlia studentiv humanitarnoi ta sotsialno-ekonomichnoi pidhotovky. / N. V. Marakhovska // Humanitar. visn. DVNZ “Pereiaslav-Khmelnysk. derzh. ped. un-t im. Hryhoriia Skovorody. 2014. Dod. 1 do Vyp. 31, Tom IX (51). – S. 359-367.
  9. Makhynia T. A. Vyznachennia sylnykh i slabkykh storin diialnosti navchalnoho zakladu u protsesi doslidzhennia yoho vnutrishnoho seredovyscha. *Narodna osvita*. – 2015. № 3 (27). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=3641
  10. Makhnachova N. M., Midliar A. K. “Soft skills” kerivnyka pidpriemstva. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. 2017. № 17. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/80.pdf>
  11. Rekomendatsii parlamentskykh slukhan na temu: “Pro stan ta problemy finansuvannia osvity i nauky v Ukraini”. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2133-19> vid 12 lypnia 2017 roku № 2133-VIII.
  12. A Dictionary of Human Resource Management. Retrieved from <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780191827822.001.0001/acref-9780191827822>
  13. Cambridge Dictionary. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/ru/>
  14. Collins English Dictionary. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/>
  15. Europe needs better jobs for better-matched skills – Cedefop survey. (2015). Retrieved from <http://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/press-and-media/press-releases/europe-needs-better-jobs-better-matched-skills-edefop>
  16. Perez Mejia, K. J., Purcell, E. R., Reyes Bernardo, J. V. & Herrera Aranda, J. C. (2011). The Importance of Soft Skills Development in Education. Retrieved from <https://blogs.funiber.org/formacion-profesorado/2011/05/27/the-importance-of-soft-skills-development-in-education>
  17. Ritter, B. A., Small, E. E., Mortimer, J. W., Doll, J. L. (2017). Designing Management Curriculum for Workplace Readiness: Developing Students’ Soft Skills. *Journal of Management Education*. Retrieved from <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1052562917703679?journalCode=jmed>
  18. Soft Skills: Not A Commodity, A Necessity. (2017). National Soft Skills Association. Retrieved from <http://www.nationalsoftskills.org/?s=soft+skills>
  19. Tucker C. (2017). Teaching & Assessing Soft Skills. Retrieved from <http://catlintucker.com/2017/09/teaching-assessing-soft-skills/>

Каранетян А. О. Анализ SWOT как инструмент оценивания и развития “SOFT SKILLS” студентов неязыковых специальностей в процессе обучения иностранному языку.

В статье на основе анализа научной литературы определено понятие “soft skills” студентов неязыковых специальностей как совокупность профессионально и социально значимых умений, которые формируются у студентов в процессе профессионально-ориентированного обучения в ВУЗе, в частности на занятиях по иностранному языку. К “soft skills”, которые соотносятся с иноязычными речевыми умениями, относятся умения осуществлять межличностное и сетевое общение, сотрудничать и способствовать групповой динамике, критически мыслить и решать проблемы. Инструментом оценки и развития “soft skills” является анализ SWOT, который имеет как диагностический, так и формирующий потенциал. Раскрыты особенности применения анализа SWOT в процессе обучения иностранному языку студентов неязыковых специальностей. Сформированность этих умений у студентов определяет их сильные стороны (Strengths), их отсутствие или ситуативное проявление – слабые стороны (Weaknesses). Возможностями (Opportunities) развития “soft skills” указаны выбор коммуникативно-направленного учебно-методического обеспечения и организация иноязычной речевой деятельности студентов на занятиях. Угрозы (Threats)

отражают недостатки в подходах и методическом обеспечении преподавания иностранного языка профессиональной направленности.

Ключевые слова: soft skills, анализ SWOT, оценка, развитие, студенты неязыковых специальностей, иностранный язык профессиональной направленности.

KARAPETYAN ALINA. SWOT analysis as a tool for assessment and development of “SOFT SKILLS” of non-language majors in the process of foreign language teaching.

In the present article on the basis of scientific literature analysis the concept “soft skills” of non-language majors has been defined as a combination of professionally and socially important skills which are developed in a job oriented training period and, especially in foreign language learning. Interpersonal and network communication skills, ability to cooperate and promote group dynamics, to critically think and solve problems belong to “soft skills” group which correspond to foreign language communication skills. The tool for assessment and development of “soft skills” is SWOT analysis which has both the monitoring and development potential. The peculiarities of applying SWOT analysis in the foreign language learning of non-language majors have been revealed. The high level of soft skills development constitutes students’ Strengths, and the absence or situational manifestation of these skills are related to Weaknesses. Opportunities for students’ soft skills development include the choice of communication-based educational and methodical provision and the organization of foreign-language communication activities at the lessons. Threats reflect shortcomings of approaches and methodical provision in teaching English for Specific/Professional Purposes.

Keywords: soft skills, SWOT analysis, assessment, development, non- language majors, foreign language for professional purposes.

УДК 378.4

Каричковський В. Д.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

У статті здійснено теоретичний аналіз системи вищої професійної освіти у Республіці Польща на основі огляду нормативних документів та науково-педагогічної літератури. Зокрема, розкрито особливості системи вищої освіти; здійснено аналіз дескрипторів, прийнятих в FQ-EHEA та EQF-LLL; розглянуто специфіку студентської академічної мобільності; охарактеризовано специфіку та напрями політики у галузі розвитку вищих навчальних закладів; проаналізовано відмінності між термінами “якість навчання” і “якість освіти”; зроблено акцент на вимогах до професійної підготовки майбутніх фахівців.

Неперервна професійна освіта повинна сприяти утвердженню особистості як найвищої цінності суспільства, виступати гарантом проти її знеособлення в умовах ринкової економіки, надавати можливість самореалізації у професійній діяльності та на практиці реалізувати гуманістичну спрямованість сучасної освіти.

Ключові слова: Республіка Польща, вищий навчальний заклад, аграрна галузь майбутній фахівець, професійна підготовка.

Сьогодні європейська освіта вступає в якісно новий етап – міжнародну інтеграцію, потенціалом якої є взаємне зближення і взаємодоповнюваність національних освітніх систем, узгодженість освітніх процесів та поступове